

Ida Aukens tale på Kemiens Dag

Taler

Ida Auken
Miljøminister

Dato

16. november 2011

Sted

Nationalmuseets Festsal

I år det kemiens år, og i dag er det kemiens dag. Men i virkeligheden er hvert år kemiens år, og hver dag kemiens dag.

Hvert år finder kemien nye og bedre veje til at producere tøj, mad, maling, byggematerialer og alt muligt andet – så det bliver sundere, mere holdbart og billigere. Og hvert år giver kemien os nye muligheder for at bekæmpe forurening og for at udnytte ressourcerne bedre.

Hver dag bruger vi alle kemi, når vi vasker os, når vi laver mad, hører musik eller cykler på arbejde.

Kemi skaber også problemer, når det ikke bliver brugt rigtigt, eller når vi glemmer at tænke processen til ende. Hvor gør vi af det kemiske affald, når vi har udnyttet de mange fordele?

Kemi spiller en vigtig rolle i vores hverdag – på godt og ondt – og det kan få en afgørende rolle at spille i fremtiden.

To kriser – en løsning

Vi snakker meget om den økonomiske krise, men i virkeligheden står vi i to kriser: den økonomiske krise og klima- og miljøkrisen.

De to kriser hænger uløseligt sammen. Men det gør løsningerne på de to kriser også.

”Grøn omstilling” er min overskrift for, hvordan vi skal komme igennem kriserne sammen.

Vi skal droppe den gamle tankegang om, at der er et modsætningsforhold mellem økonomisk vækst og miljø – for tværtimod er de hinandens forudsætninger.

Visionen på kemiområdet

Danmarks fremtidige vækst afhænger af, at vi får skabt de løsninger, der efterspørges globalt. Vi skal turde den udvikling. Vi skal turde stille nogle krav, så virksomhederne kommer videre i deres udvikling.

Kemikalieindustrien har et stort potentiale, og det er regeringens vision, at Danmark igen skal helt i front, både politisk og som udvikler af grønne løsninger.

Det kræver i hvert fald tre ting:

at industrien påtager sig et ansvar for at arbejde innovativt og fremadrettet – både ved at bruge kemikalier intelligent til at løse problemer og ved at finde gode erstatninger for problem-kemi, at vi arbejder aktivt i EU for at hæve niveauet, f.eks. for hormonforstyrrende stoffer og cocktaileffekter af kemiske stoffer, at vi får bedre styr på kemien i alle de produkter, der importeres fra lande uden for EU.

Industriens ansvar skal udvides

På kemiområdet har industrien jo allerede hovedansvaret for, at de kemiske produkter kan bruges sikkert. Det ansvar fik de i 2007 gennem den europæiske kemikalierregulering, kaldet REACH.

Reguleringen sikrer, at kemiske produkter først kommer på markedet, når producenten har dokumenteret, hvordan de kan bruges sikkert.

Der er fra dansk side lagt et stort arbejde i at leve op til kravene og få registreret stoffer under REACH. Det vil jeg gerne kvittere for. Registreringen er selve fundamentet for at have styr på kemikalierne.

Det er et stort ansvar, industrien løfter. Men hvis vi vil være i front med de

nyeste løsninger, skal vi gå endnu længere.

I fremtiden skal en producent tage højde for det faktum, at vi som forbrugere ikke kun udsættes for et stof ad gangen, men i virkeligheden møder en hel cocktail af stoffer i vores dagligdag.

Høje krav til EU's kemiregler

Regeringen vil sørge for, at cocktaileffekter kommer højt på EU-dagsordenen. Samtidig vil vi gå forrest for at få reguleret mange flere af de hormonforstyrrende stoffer, og jeg vil personligt kæmpe for, at de kommer ud af produkterne.

Lige nu tester Miljøstyrelsen 22 stoffer, som europæiske interesseorganisationer mistænker for at være hormonforstyrrende. De farlige stoffer skal begrænses eller helt udfases – og helst i hele EU.

Jeg er en varm fortaler for at bruge forsigtighedsprincippet – når man bruger det rigtigt. Først og fremmest skal vi insistere på at bruge forsigtighedsprincippet i EU-reguleringen.

På den måde sikrer vi lige vilkår for alle europæiske virksomheder, og vi sørger for, at de omkring 500 millioner forbrugere i EU kan handle trygt.

Hensynet til forbrugernes sikkerhed kræver også, at vi får en bedre vurdering af varer, der importeres fra lande uden for EU.

I Danmark har vi stor erfaring med at vurdere risikoen ved forbrugerprodukter. Den viden og know-how skal vi have udbredt i resten af EU, så den gavner både forbrugernes tryghed og virksomhedernes konkurrenceevne.

Kemi og ressourcer

Knapheden på ressourcer er et grundlæggende fælles vilkår. Derfor skal vi blive bedre til at passe godt på de råvarer, der indgår i produkterne, så de efter endt brug kan bruges igen og komme tilbage i ressourcekredsløbet.

Vi skal behandle de sparsomme ressourcer med ansvarlighed, så de ikke blandes

op med skadelige stoffer, som vi ikke kan få ud igen, når produktet er ”brugt op”, og ressourcen skal genanvendes.

Når problemstofferne først er kommet ind i produkterne, er det praktisk talt umuligt at få dem ud igen – det er en kæmpe barriere for at genbruge ressourcerne.

I stedet skal dem, der designer produkterne, allerede fra start tænke igennem, hvordan ressourcerne kan bevares og gå tilbage i ressourcekredsløbet.

Lige nu står vi desværre med et godt eksempel på, hvordan det går, hvis man ikke tænker sådan: Genanvendelsen af byggeaffald – som Danmark har været verdensmester i – vil nu falde dramatisk, efter at det er kommet frem, at store mængder byggeaffald er forurenede af giften PCB.

Et tæt samarbejde mellem alle aktører, designere, producenter, importører, forbrugere, affaldsbehandlere og myndigheder er en forudsætning for, at visionen bliver til virkelighed.

Jeg synes vores arrangement i dag er et godt eksempel på, hvordan vi skaber dialog på tværs – en dialog, jeg sætter meget højt.

Regeringen vil give samarbejdet et skub med et ”Program for udvikling af renere teknologi til fremme af substitution af farlige stoffer i produkter”.

Her skal der både være plads til ”Ole Opfinder” med de helt nye innovative ideer og de til ”store spillere” som Novo og Danfoss.

Miljøhandlingsprogram skal grundlægges under dansk formandskab 2012

Som I ved, er det Danmark, der sætter sig i formandsstolen for EU efter nytår. Det har jeg tænkt mig at benytte mig af.

Jeg vil kæmpe for, at vi får byggestenene i EU-miljøpolitikken for det næste årti lagt fast i et kommende 7. miljøhandlingsprogram.

Hovedoverskriften for arbejdet bliver, hvordan vi kan nå målsætningerne om et

ressourceeffektivt Europa. Det er også en af EU's 2020-målsætninger for, hvordan vi igen skal skabe vækst i Europa.

Et oplagt område at demonstrere tænkningen om grøn omstilling kunne netop være kemikalieindustrien. Her er et stort potentiale, og en bæredygtig kemikalieindustri kan fungere som et godt eksempel til efterfølgelse.

Industrien kan vise, hvordan man kan flytte forbruget af knappe ressourcer over på fornyelige. Og hvordan man samlet set kan nedsætte belastningen af ressourcer, miljø og sundhed fra kemikalier.

Det vil ikke alene være prisværdigt og forbilledligt. Det vil også styrke industriens konkurrenceevne og eksportmuligheder.

Afslutning og prisoverrækkelse

For som sagt, ser jeg ikke nogen modsætning mellem økonomisk vækst og et sundt miljø. Tværtimod ser jeg nogle gode muligheder for de danske virksomheder, der går forrest og udvikler teknologier, som udnytter ressourcerne bedre, sikrer at de kan gå tilbage i ressourcekredsløbet og fjerner skadelige kemikalier.

Jeg synes, det hænger utroligt godt sammen med overskriften for konkurrencen: ”Vores liv – vores fremtid”.

Alle I, der har deltaget i konkurrencen, har taget afsæt netop i visionen om, at vi kan skabe et bedre sted at være og løse nogle af de store problemer – ikke ved at bekæmpe kemikalier, men ved at udnytte nye teknologier intelligent.

Kemi spiller en større og større rolle i vores hverdag. Derfor er det også helt afgørende, at de unge i dag og de kommende generationer er klar til at gribe de udfordringer og muligheder, som kemiens konstante udvikling skaber.

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Socialistisk Folkeparti

Relateret

Ida Aukens tale ved konferencen "Greens in government: Influence, impact and challenges"
11. maj 2012

Ida Aukens tale ved Kolding Designskoles præsentation af kollektionen Living Lightly
9. december 2011

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tale-ved-kemiens-dag>